

VADYBOS (ADMINISTRAVIMO) KONCEPCIJŲ REALIZAVIMAS PRAKTIKOJE

Saulius Nefas, Sonata Staučytė, Erika Trembo

Mykolo Romerio universitetas
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius

Mykolo Romerio universitete vyko antroji netradicinė konferencija „Efektyvumas viešajame sektoriuje: kuo vadybos teorijos gali pasitarnauti ir ką praktikai gali patarti?“. Netradicinė ji buvo pirmiausia tuo, kad akcentuotas ne mokslinis, o praktinis aspektas. Mokslininkai iš Šiaulių, Kauno bei Vilniaus universitetų ir praktikai svarstė, kaip galima priartinti vadybos (administravimo) mokslą ir vadybos (administravimo) praktiką.

Tikslas: diskutuoti dėl mokslo institucijų aktyvesnio įsitraukimo ir įtraukimo į viešojo administravimo procesą, mokslinių teorijų ir modelių pritaikomumą praktikoje siekiant efektyvesnio valdymo bei analizuoti mokslo ir praktikos ryšius studijų procese ir studentų praktikų metu.

Problema: Lietuvos viešajame sektoriuje mokslas ir praktika neturi reikiamo sąlyčio, todėl nukenčia viešojo valdymo (administravimo) efektyvumas.

Dalyviai: Kauno technologijos universitetas, Šiaulių universitetas, Mykolo Romerio universitetas, Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla, Vertybinių popierių komisija, VŠĮ Anykščių ligoninė, VŠĮ Vilniaus Centro poliklinika, VŠĮ „Dainava“, VŠĮ Baltijos edukacinių technologijų institutas, VŠĮ „Baltijos širdis“, LR Seimas, LR vidaus reikalų ministerija, LR ūkio ministerija.

Saulius Nefas – Mykolo Romerio universiteto Viešojo administravimo katedros docentas, socialinių mokslų daktaras.

El. paštas saunef@mruni.lt

Saulius Nefas – Mykolas Romeris University, Department of Public Administration, Doctor of Social Sciences.

E-mail: saunef@mruni.lt

Sonata Staučytė – Mykolo Romerio universiteto Viešojo administravimo programos bakalaurė.

El. paštas sonatuxmi@gmail.com

Sonata Staučytė – Mykolas Romeris University, Bachelor in Public Administration.

E-mail: sonatuxmi@gmail.com

Erika Trembo – Mykolo Romerio universiteto Viešojo administravimo programos bakalaurė.

El. paštas ertrembo@stud.mruni.eu

Erika Trembo – Mykolas Romeris University, Bachelor in Public Administration.

E-mail: ertrembo@stud.mruni.eu

Apžvalga įteikta 2010 m. lapkričio mėn., parengta spausdinti 2010 m. lapkričio mėn.

Pranešėjai ir pranešimų temos:

Prof. Vytautas Šlapkauskas „Teisės socialinio veikimo kompleksiniai tyrimai: prabanga ar būtinybė?“ – MRU Teisės filosofijos katedra. *Analizuojama* galimybė rasti valdžios institucijų ir socialinių grupių socialinį kompromisą siekiant gyvenimo lygio augimo. *Rekomenduojama*: vykdyti veikiančių teisės aktų socialinių padarinių stebėseną ir teisinės komunikacijos tyrimus.

Doc. dr. Jonas Jasaitis „Šiuolaikinis valstybės tarnautojas: žinios, pilietinė pozicija, asmenybė“ – Šiaulių universiteto Kaimo plėtros tyrimų katedra. *Analizuojamas* atotrūkis tarp valdžios ir piliečių. *Rekomenduojama* sukurti atrankos į būsimuosius valstybės tarnautojus metodiką, kur svarbiausi kriterijai būtų: išprusimas, kūrybiškumas, asmeninė drausmė ir atsakomybė, tautos šiuolaikinio vaidmens ir valstybės strategijos suvokimas, pilietinis aktyvumas.

Vytautas Krasauskas „Verslo modelio taikymas modernizuojant viešąjį administravimą“ – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų misterija. *Analizuojama*, kaip gali bendradarbiauti mokslo institucijos vykdydamos mokslinius tyrimus ir projektus. *Rekomenduojama* naudojant IT sukurti pridėtinę vertę institucijų veiklai bei politikai ir orientotis į piliečių ir kitų išoriniu suinteresuotųjų grupių poreikius.

Agneta Ladek „Situacijos analizė: teorijos ir praktikos atotrūkio Lietuvoje priežastys, pasekmės bei iššūkiai“ – Lietuvos Respublikos Seimas, VšĮ Baltijos edukacinių technologijų institutas. *Analizuojamas* vadybos teorijos ir praktikos atotrūkis Lietuvoje. *Rekomenduojama* švietimo institucijoms, verslui ir valdžios institucijoms keisti šiandieninę švietimo situaciją Lietuvoje įtraukiant valdžios institucijas ir verslą.

Živilė Šutavičienė „Viešojo ir privataus sektorių partnerystės veiksmingumo beieškant“ – MRU Administracinės teisės ir proceso katedra. *Analizuojami* viešojo ir privataus sektorių skirtumai ir šių sektorių tikslai bei galimos bendradarbiavimo sritys. *Rekomenduojama* centrinė projektų valdymo agentūra turi būti centrinė institucija, koordinuojanti ir derinanti visų institucijų veiksmus. Taip būtų užtikrinamas veiksmingumas derinant VPSP projektus atskirose vykdymo stadijose.

Marius Jovaiša „Privačių iniciatyvų nauda Lietuvai“ – VšĮ „Baltijos širdis“. *Analizuojama*, kaip privačios iniciatyvos gali padėti formuojant valstybės įvaizdį. *Rekomenduojama*: valstybės institucijoms leisti privačioms iniciatyvoms atlikti ir valstybinių institucijų funkcijas, nebūtinai skiriant finansavimą.

Kristina Daujotaitė „Dėmesys mokslo žmogiškajam potencialui – šalies konkurencingumo perspektyva“ – MRU Personalo vadybos katedra. *Analizuojama* mokslo darbuotojų nuomonė nustatant žmogiškojo potencialo stiprinimo poreikį ir galimybes. *Rekomenduojama*: svarbiausiuose Lietuvos strateginio planavimo dokumentuose kaip vieną iš kryptingų veiksmų reikalaujančių reformų sričių išskirti mokslinio žmogiškojo potencialo stiprinimą.

Prof. Vladimiras Gražulis, Asta Rubežė, Gintarė Benaitytė „Žmogiškojo potencialo plėtros problemos Lietuvos viešajame sektoriuje (atvejo tyrimas)“ – MRU Personalo vadybos katedra. *Analizuojama* būtinybė Lietuvos viešojo sektoriaus organizacijoms sprendžiant žmogiškojo potencialo plėtros klausimus ugdyti profesionalius ir organizacijai lojalius darbuotojus. *Rekomenduojama*: siekiant lojalumo organizaci-

jai užtikrinti darbuotojų sėkmingą socializaciją, kompetencijų plėtrą bei sudaryti palankias sąlygas asmeninei karjerai.

Doc. dr. Rita Bieliauskienė „Sociokultūros institucijų veikla ir jos efektyvumas viešajame sektoriuje“ – MRU Edukologijos katedra. *Analizuojamas* Lietuvos socio-kultūros organizacijų (nacionalinės ir kitos valstybės dotuojamos koncertinės organizacijos, teatrai) veiklos efektyvumas viešajame sektoriuje. *Rekomenduojama* didinant efektyvumą viešajame sektoriuje išryškinti prioritetus, numatant investicijas į labiausiai turizmui plėtoti tinkamus ir gausius turizmo išteklius turinčius regionus, mažinti strateginių turizmo planavimo dokumentų ir juose numatytų įgyvendinimo priemonių skaičių.

Doktorantė Rita Vilkė „Socialinė atsakomybė Lietuvoje: tik verslas turi būti socialiai atsakingas?“ – MRU Valdymo teorijos katedra. *Analizuojama*, kaip turi būti siekiama geresnio ūmonių socialinės atsakomybės suvokimo, socialinio ir aplinkosauginio sąmoningumo. *Rekomenduojama* socialinės atsakomybės efektyvumo klausimus spręsti pasitelkiant patyrusius ĮSA srityje dirbančius mokslininkus.

Doktorantė Laura Čepukaitė „Turizmo valdymo teoriniai ir praktiniai aspektai“ – MRU Personalo vadybos katedra ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerija. *Analizuojamos* Lietuvos turizmo valdymo funkcijos Baltijos šalių kontekste ir vertinami teoriniai turizmo valdymo aspektai. *Rekomenduojama* mažinti strateginių turizmo planavimo dokumentų ir ypač daug dėmesio skirti turizmo rinkodarai.

Doc. dr. Birutė Mikulskienė „Kada mokslinis tyrimas virsta viešosios politikos dalimi? Įrodymais grįstos politikos prielaidos“ – MRU Valdymo teorijos katedra. *Analizuojama* įrodymais grįstos viešosios politikos samprata, jos metodologinės prielaidos, kurios mokslinių tyrimų, kaip vieno iš viešosios politikos pagrindimo šaltinių, rezultatus paverčia viešosios politikos dalimi. *Rekomenduojama* mokslininkams siekti mokslinių tyrimų turinio kokybės, pateikti atlikto mokslinio tyrimo rezultatų interpretaciją, periodiškai komunikuoti ir bendradarbiauti, o viešosios politikos formuotojams planuoti VP kūrimo procesą, sukurti MT sąveikas su VP kūrimo procesu prielaidas, pripažinti tyrėjus visaverčiais VP proceso dalyviais.

Prof. Juozas Lakis „Magistranto tyrimas organizacijoje: Kaip transformuoti nepageidaujamo svečio vaidmenį?“ – MRU Valdymo teorijos katedra. *Analizuojamos* vadybinės, organizacinės ir metodinės problemoms, su kuriomis susiduria magistro darbą rengiantis studentas. *Rekomenduojama* dekanams ir magistro darbų vadovams nukreipiant į organizacijas magistrantus neapsiriboti vien formaliu laišku, bet ir paaiškinti, kuo planuojamas tyrimas naudingas organizacijai.

Prof. Algimantas Urmonas „Kas reikalinga įstatymų ir teisės sistemų valdymui?“ – MRU Administracinės teisės ir proceso katedra. *Analizuojama* administracinės teisės socialinė sąveika mikro- ir makroreguliuojamojoje erdvėje. *Rekomenduojama* siekiant viešajame sektoriuje užtikrinti nuolatinę teisinio reguliavimo kokybę būtina vadovautis išankstinėmis įstatymų ir kitų teisės aktų rengimo, leidybos ir jų įgyvendinimo sisteminėmis strateginio valdymo nuostatomis.

Virginijus Kanapinskas „Verslo subjektų priežiūra Lietuvoje: teisinio reglamentavimo ir praktikos problemos“ – MRU Administracinės teisės ir proceso katedra ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija. *Analizuojamos* viešojo sektoriaus proble-

mos teigiant, kad dauguma verslą prižiūrinčių subjektų neturi tikrintinų verslo subjektų atrankos ir prioritetų kriterijų. *Rekomenduojama* išsamiau reglamentuoti verslo subjektų veiklos patikrinimų atlikimo procedūras bei įstatymu nustatyti pareigą verslo priežiūros subjektams laikytis funkcijų atskyrimo principo.

Vidmantas Jurgaitis „Teisės vykdyti formaliojo profesinio mokymo programas teisinio reguliavimo veiksmingumo didinimo praktiniai aspektai, turintys įtakos korupcijos lygiui“ – MRU Administracinės teisės ir proceso katedra. *Analizuojama*, kad formalusis profesinis mokymas yra licencijuojama veikla, todėl tai patenka į korupcijos rizikos sritį, todėl aptariamą sritį reglamentuojantys teisės aktai turėtų būti vertinami antikorupciniu aspektu. *Rekomenduojama* licencijų išdavimą ir veiksmus iki licencijos išdavimo reglamentuoti aiškiai, skaidriomis procedūromis, apibrėžtais vertinimo kriterijais ir pamatuojamais rodikliais, patikimu ir validžiu vertinimu.

Asta Aranauskienė „Sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir teisinis reguliavimas: kiek svarbi pacientų nuomonė“ – MRU Administracinės teisės ir proceso katedra. *Analizuojamas* sveikatos priežiūros kokybės gerinimas Lietuvoje remiantis tyrimo duomenimis dėl pacientų pasitenkinimo sveikatos paslaugomis. *Rekomenduojama*, kokiais dar būdais būtų galima gerinti sveikatos priežiūros kokybę Lietuvoje.

Doc. dr. Tatjana Bilevičienė ir doc.dr. Eglė Bilevičiūtė „Neįgaliųjų nuotolinio darbo organizavimo modelis“ – MRU Verslo ekonomikos katedra ir Administracinės teisės ir proceso katedra. Pranešime teigiama, kad neįgaliųjų nuotolinio darbo modelis tinka Lietuvos neįgaliųjų profesinės reabilitacijos ir įdarbinimo sistemai tobulinti. *Rekomenduojama*, kaip šį modelį būtų galima taisyti bei įgyvendinti Lietuvoje.

Lektorius Edmundas Sakalauskas „Administraciniai gebėjimai kaip viešojo sektoriaus efektyvumo veiksnys“ – MRU Administracinės teisės ir proceso katedra. *Analizuojama*, kaip administraciniai gebėjimai lemia valstybės tarnautojų gebėjimą atlikti jam pavestas funkcijas, užtikrinti piliečių interesus. *Rekomenduojama*, kad norint pagerinti valstybės tarnautojų efektyvumą reikia centralizuoti priėmimą į valstybės tarnybą, siekiant objektyvesnio, skaidresnio gebėjimų patikrinimo.

Apibendrinimas: 1. Lyginant įvykusias dvi mokslines-praktines konferencijas pastebimos šios teigiamos kiekybinės tendencijos:

<i>Požymis</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Dalyviai	17	37
Pranešimai	9	20
Mokslo institucijos/ katedros	4/4	4/9
Moksliniai centrai	2	3
Valdžios institucijos ir įstaigos	1	5
VŠĮ	0	3

2. Nors buvo kviesti, bet konferencija nesusidomėjo parlamentinių partijų atstovai, savivaldybių politikai, verslininkų sąjungos.